

פרק האשה בתרא

תחלוץ מיד, מספק, ותהיה מותרת לשוק.

חיתה לה לאשה חמות שיצאה למדינת הים, ולא היה לה בן אלא בעלה של זו, אינה חוששת שמא נולד לחמותה בן נוסף [יבם], בחיי בעלה, ומותרת לשוק.

[שמא תאמר, מדוע ברישא חוששת שמא ילדה צרתה, ובסיפא אינה חוששת שמא ילדה חמותה? תשובתך, ברישא כל מה שתלד, בין זכר בין נקבה פוטר מביבום. אבל בסיפא רק אם ילדה חמותה זכר היא נופלת ליבום, ויש כאן שני ספקות: א. שמא ילדה ב. שמא הוא זכר. וכולי האי לא חיישינן. רש"י].

יצתה חמותה מליאה מעוברת (2) חוששת.

היות ומעתה יש כאן רק ספק אחד, שמא זכר הוא העובר.

רבי יהושע אומר: אינה חוששת, כי עדיין יש כאן שני ספקות: א. שמא הפילה ב. גם אם לא הפילה, שמא ילדה שמא נקבה. (3)

המשנה הראשונה בפרק זה עוסקת באשה שמת בעלה בלא בנים, ואין ידוע אם חייבת ביבום, ומבררת המשנה שני אופני ספק:

האחד, באופן שספק אם יש לו בנים מאשה אחרת ופוטר מביבום ומותרת לשוק.

והשני, באופן שספק אם יש אח לבעלה ואין לה יבם.

מתניתין:

ק"ט-א האשה שהלך בעלה, ועמו הלכה גם צרתה, אשה אחרת שיש לו לבעלה, למדינת הים, וכשיצאו לא היה לבעלה בנים.

ובאו עדים ואמרו לה: מת בעלך.

לא תנשא לשוק ולא תתייבם ליבם, אחי בעלה, עד שתדע שמת בעלה בלא בנים ומותרת ליבם, או עד שיתברר שמא מעוברת היא צרתה, וכשילדה, (1) מותרת היא להנשא לשוק.

ולקמן בעמוד ב תבאר הגמרא למה שלא

שבסיפא מיירי שמלאו ימיה ללדת כשיצאה, ולכן אין כאן שתי ספיקות א. זכר או נקיבה ב. אפילו אם תימצא לומר זכר, שמא נולד לאחר מיתת בעלה, והוא אשת אחיו שלא היה בעולמו. ועיין לשון הנמו"י, דכאן שיצאה מליאה "ועבר זמן לידתה". וחידושי מהרי"ח במשניות.

3. ותנא קמא סובר שלא חיישינן שמא הפילה, שהפלה היא כמיתה, ולשמא מת לא חיישינן [כמבואר גיטין כח א] [תויו"ט]

1. היתרה לשוק רק כשכבר ילדה, היות והולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם [כמובא לקמן בעמוד ב]. ולכן כתב רש"י בד"ה ולא תתייבם, שמא "ילדה", שזהו שפוסלה מיבום.

והא דנקטה המשנה מעוברת עיין בערוך לנר, ובהגהות חשק שלמה

2. הא דשינתה המשנה לשונה, דברישא נקטה לישנא דמעוברת, ובסיפא מליאה, ביאר הרש"ש